

ikke behøver flere Beværtninger, men snarere færre, og der kan være en anden af samme Størrelse, der maaske daarligt kan klare sig med det Antal, den har, saa nogen absolut rigtig Maalestok er dette ikke. Men i øvrigt vil jeg sige, at da man neppe kan finde nogen anden tidssvarende Maalestok, maa man vel holde sig til den. Jeg skal ogsaa erkende, at Lovforslaget ikke gaar meget strengt til Værks, men er ret liberalt i sine Fordringer, og det er muligt, at man i et Udvalg ogsaa virkelig kan komme ind paa noget i Retning af, hvad Lovforslaget kræver.

Saa er der Bestemmelsen om ved Nedlægningen af Kroer at appellere til Befolkningen. Det er tilsyneladende overordentlig demokratisk at sige til Befolkningen: Bestem selv, om I ville have den Kro eller ikke, og der er dem, der have sagt, at det svarer ganske til det politiske Referendum. Man vil navnlig sige til Socialdemokraterne og de Radikale: I kunne da aldrig have noget imod dette Forslag, I forlange jo netop et saadant Referendum, at Folket selv skal afgøre Gennemførelsen af de vigtigere Love. Men hvad der er alment, er dog af en anden Beskaffenhed end det, der har mere eller mindre lokal Interesse. Man kan erkende, at Ædruelighedsarbejdet har almen Interesse, men der er altid en hel Række lokale Spørgsmaal, som spille med ind, naar Talen er om Nedlæggelse af Kroer, og som man tvinges til at regne med. Man har til Eksempel i eet Sogn en Kro, hvor det gaar lystigt til med Svir og Drik. Man ønsker at faa den nedlagt, men Afholdsstemningen er ikke tilstrækkelig stærk, og Kroen faar Lov til at blive. I et andet Sogn er der en virkelig god og ordentlig Kro med en honnet Vært. Der sker der ikke noget, men Afholdsstemningen er meget stærk, og man slaar Kroen ned. Man burde tilsigte at komme de Steder til Livs, hvor der foregaar noget, som Befolkningen har Interesse af at faa fjernet, men det naar man ikke, hvis man strengt holder sig til dette Lovforslag.

Jeg vilde derfor være langt mere stemt for at lægge Sagen i Kommunalbestyrelsernes Haand og give dem Ret til appellere til Vælgerne. Jeg vilde da ikke have noget imod at gaa saa vidt som det ærede Medlem fra Nibe (Kvist), naar han ønskede, at det ikke skulde være samtlige Sognets Beboere, der, enten de mødte eller ikke, havde Indflydelse paa Sagens Afgørelse, men at det skulde være saaledes, at de Stemmer, der afgives, ere afgørende

for, hvorvidt der skal regnes med Afstemningen eller ikke. Men at Kommunalbestyrelsen faar Ret til at forlange, at Beboerne skulde stemme derover, forekommer mig fuldstændig demokratisk. Navnlig efter at vi have faaet den kommunale Valgret udvidet, og man dog ikke tør sige, at Kommunalbestyrelserne ikke svare til de Ønsker, der næres i Befolkningen — man maa have Lov til at tro, at naar Befolkningen vælger en Kommunalbestyrelse, er denne i videst mulig Udstrækning Udtryk for de Ønsker, der næres i Kommunen —, synes jeg, det vilde være at desavouere Kommunalbestyrelsen, naar man ikke vilde erkende, at den kunde have saa meget Skøn, at den kunde afgøre Sagen, eventuelt ved Appel til Vælgerne i Kommunen. Man siger ganske vist, at det vilde være at føre Stridighederne om Drikkespørgsmaalet ind paa det kommunale Omraade, og det vilde være farligt. Men det nytter ikke her at krybe i Skjul. Spørgsmaalet om Orden i Kommunen, om Ædruelighed eller ikke Ædruelighed, er af saa stor Betydning, at man maa kunne forlange, at Kommunalbestyrelsen skal turde møde med aabent Visir. Det skræmmer ikke mig, at det vil kunne bidrage til, at en eller anden ikke senere er saa heldig at faa Vælgernes Stemmer. Man maa tvinges til at tage Standpunkt til den Sag, og Kommunalbestyrelsen er det rette Forum. Imidlertid vilde vel i ikke faa Tilfælde Kommunalbestyrelserne appellere Sagen til Vælgernes Afgørelse, og da var jo det opnaaet, der tilsigtes af Lovforslagets Venner og ogsaa af mig.

Endelig er der et tredie Hovedpunkt, som jeg tillægger megen Betydning, nemlig Spørgsmaalet om Foreningsretten. Hvis man afskaffer Drikkesteder, Kroer og Værtshuse, fordi dette gøres i Befolkningens virkelige Interesse, siger jeg: Lykke til! Men hvis man ved at nedstemme en Kro giver Anledning til, at der opstaar en Smugkro, forekommer det mig at ville være et meget daarligt Bytte. Jeg ser hellere, at Folk drikke i en Kro, hvor Lyset straaler frit over deres Hoveder, og man kan kontrolere hver enkelt, hvor der er fri Passage for enhver, end jeg ser, at man sidder i et mere eller mindre skjult Gemmested og „pægl“ for at glæde sig ved spirituose Drikke. Jeg ser langt hellere, at man færdes i Frihed og Sollys, end man skjuler sig i Mørke. Det gælder her som overalt, at Mørkets Gerninger ere de farligste. Hvor en Smugkro opstaar ved Nedlæggelse af en Kro, har man i Virke-